

KRIPKE: MEGNEVEZÉS ÉS SZÜKSÉGSZERŰSÉG

olvasószeminárium

2007. ősz

sillabusz

előadó: Zvolenszky Zsófia, zvolenszky@nyu.edu

kurzus helye és ideje: MUK i/208 (ELTE BTK Filozófia Intézet), hétfő 14–15.30

a kurzus honlapja elérhető: philosophy.elte.hu/zvolenszky/

ÓRAMEGBESZÉLÉS: szeptember 10.

fogadóóra: MUK i/226 (ELTE BTK Filozófia Intézet, Logika Tsz.), csütörtök 13–15

Saul Kripke *Megnevezés és szükségszerűség* címmel 1970-ben tartott előadásait gyakorlatilag a kezdetektől a 20. század második felének egyik legfontosabb (sokak szerint a legfontosabb) filozófiai műveként tartják számon. Az előadások alapjaiban változtatták meg nemcsak azt, ahogyan nyelvfilozófiai és metafizikai problémákról gondolkodunk, hanem általánosabban az analitikus filozófia módszerét is. A szemináriumon behatóan tanulmányozzuk a 2007 őszén magyarul is megjelenő kötetet, közben kitekintve az előzmények és a recepció néhány kulcsfontosságú mozzanatára.

Hetente 20–50 oldal kötelező irodalmat vitatunk meg (ennek kb. egyharmada angolul íródott). Az ajánlott irodalom további fontos háttérolvasmányokat és szekunder forrásokat tartalmaz, a szemináriumon igény szerint ezekre is kitérünk.

KÖVETELMÉNYEK:

- 2 kiselőadás tartása – egy *referátum*, egy *opponensi vélemény* (40+20%)
- (majdnem) minden óra elején *villámteszt* az aktuális kötelező irodalom alapján (összesen 11, amelyből a legjobb 8 teszi ki az érdemjegy 20%-át)
- *órai, hozzászólások* (20%)

A KÖVETELMÉNYEKRŐL

Kiselőadások: referálás, opponálás (részletes leírás külön)

A referátum célja az érvek összegzése, feltérképezése egy **20 perces kiselőadás** keretében, így marad idő kérdésekre, hozzászólásokra, opponálásra. Fontos: a referálónak **csütörtök délig emailen egy rövid (fél/max. 1 oldalas) vázlatot körbe kell küldenie**. Az opponens számára elengedhetetlen, hogy előre megkapja a vázlatot. Sőt, a közös készülés megkönnyíti mindkét fél dolgát.

Az opponensi feladatok spontán része a referáló előadásához kapcsolódó pontosítások, kiegészítések, javítások felvetése, továbbá egy különösen érdekesnek gondolt érv, gondolatmenet kritikája: miért, mennyiben működik, támadható, fejleszthető tovább az álláspont.

Villámtesztek, az olvasmányok feldolgozása

Nem minden szöveg egyformán olvasóbarát de az egy-egy szemináriumra esedékes kötelező olvasmány mennyiség viszonylag kevés. Fontos, hogy a hallgatók többszöri alapos átolvasás alapján próbálják megérteni, átlátni az olvasmányokat, és a szemináriumra készüljenek megvitatandó kérdésekkel, szempontokkal. A tesztkérdések rutinszerűek lesznek azok számára, akik az olvasmányokat előzetesen behatóan tanulmányozták és a megadott kérdéseken elgondolkoztak. Lehetséges tesztkérdés pl. a *Megnevezés és szükségszerűség* második előadásához: A leíró elmélet szerint az „Einstein” név referenciáját egy leírás határozza meg, pl. „az, aki felfedezte a relativitáselméletet”. Kripke szerint ez az elképzelés miért nem működik?

Az ajánlott olvasmányok jóval hosszabbak, éppen ezért nem is elvárás, hogy a hallgatók végigolvassák őket; érdemes inkább egy-egy konkrét szakaszt megnézni. A háttérolalom áttekintései különösen kapóra jöhetnek: Burgess 1997, 2006; Soames 2003; Zvolenszky 2007.

Az órai jelenlét kötelező. A saját referálás és opponálás, valamint az órakezdő villámtesztek többszöri mulasztása elégtelen érdemjegyet von maga után.

OLVASMÁNYOK

Kötelező irodalom:

- Kripke, Saul 1980/2007 (1972). *Megnevezés és szükségszerűség* (ford. Bárány Tibor). Zvolenszky Zsófia (szerk.), Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Evans, Gareth 1973. The Causal Theory of Names. *Proceedings of the Aristotelian Society, Supplementary Volume* 47, 187–208.
- Kaplan, David 1989a (1977). Demonstratives. In *Themes from Kaplan*. Joseph Almog, John Perry és Howard Wettstein (eds.), Oxford: Oxford University Press, 481–563. (részletek)
- Kaplan, David 1989b. Afterthoughts. In *Themes from Kaplan*. Joseph Almog, John Perry és Howard Wettstein (eds.), Oxford: Oxford University Press, 565–614. (részletek)
- Lewis, David 1973/2004. Lehetséges világok. In *Modern metafizikai tanulmányok*. Farkas Katalin és Huoranszki Ferenc (szerk.), Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 91–98.
- McGinn, Colin 1982. Rigid Designation and Semantic Value. *Philosophical Quarterly* 32:127, 97–115.
- Quine, Willard V. 1953/2002. Referencia és modalitás (ford. Eszes Boldizsár). In uő. *A tapasztalattól a tudományig*. Forrai Gábor (szerk.), Budapest: Osiris Kiadó, 225–251.
- Searle, John 1958. Proper Names. *Mind* 67, 166–173.
- Zvolenszky Zsófia 2007. *Megnevezés és szükségszerűség* – Négy évtized távlatában. In Saul Kripke: *Megnevezés és szükségszerűség* (ford. Bárány Tibor). Zvolenszky Zsófia (szerk.), Budapest: Akadémiai Kiadó.

A Kripke-könyv október elején jelenik meg; aki kedvezménnyel szeretné megvásárolni (40%), szóljon! Addig is fénymásolt részleteket olvasunk a kötetből (a fénymásolatok ára várhatóan oldalanként 10 Ft). A többi olvasmány legtöbbje (kötelező és ajánlott egyaránt) digitalizást formában, jelszóval a kurzus honlapjára kerül fel.

Ajánlott irodalom:

- *Burgess, John 1997. Quinus ab Omni Nævo Vindicatus. In *Meaning and Reference: Canadian Journal of Philosophy Supplement* 23. A. A. Kazmi (ed.), 25–65.
- *Burgess, John 2006. *Saul Kripke, Naming and Necessity*. In *Central Works of Philosophy*. 5. John Shand (ed.), London: Acumen Publishing.
- *Donnellan, Keith 1966. Reference and Definite Descriptions. *Philosophical Review* 75, 281–304.
- Donnellan, Keith 1970. Proper Names and Identifying Descriptions. *Synthese* 21, 335–358.
- Dummett, Michael 1973. *Frege: Philosophy of Language*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press. (részlet)
- Farkas Katalin – Kelemen János 2002. *Nyehyfilozófia*. Bárdos Judit (szerk.), Budapest: Áron Kiadó, 135–145.
- Frege, Gottlob 1892/1980. Jelentés és jelölet (ford. Máté András). In Gottlob Frege: *Logika, szemantika, matematika*. Ruzsa Imre (szerk.), Budapest: Gondolat. Reprint in *Logikai vizsgálódások*. Máté András (szerk.), Budapest: Osiris, 2000, 118–147. (részlet)
- Kaplan, David 1973. Bob and Carol and Ted and Alice. In *Approaches to Natural Language*. Jaakko Hintikka, Julius Moravcsik és Patrick Suppes (eds.), Dordrecht: D. Reidel, 490–518. (részletek)
- Kaplan, David 1979 (1967, 1978). Transworld Heirlines. In *The Possible and the Actual*. Michael J. Loux (ed.), Ithaca, New York: Cornell University Press 1979, 88–109.
- Marcus, Ruth Barcan 1961. Modalities and Intensional Languages. *Synthese* 13, 303–322. Reprint in *Boston Studies in the Philosophy of Science*. Marx Wartofsky (ed.), Dordrecht: D. Reidel 1963.
- Marcus, Ruth Barcan – Quine, W. V. *et al.* 1963 (1962). Discussion. In *Boston Studies in the Philosophy of Science*. Marx Wartofsky (ed.), Dordrecht: D. Reidel 1963, 105–6.
- Putnam, Hilary 1962. It Ain't Necessarily So. *Journal of Philosophy* 59, 658–671.
- Putnam, Hilary 1973. Meaning and Reference. *Journal of Philosophy* 70, 699–711.
- Soames, Scott 2002. *Beyond Rigidity: The Unfinished Semantic Agenda of Naming and Necessity*. Oxford: Oxford University Press. (részletek)
- Soames, Scott 2003. *Philosophical Analysis in the Twentieth Century: The Age of Meaning*, 2. kötet. Princeton: Princeton University Press. (részletek)
- Russell, Bertrand (1918/1976) Tudás ismeretség és tudás leírás révén (ford. Márkus György). In uő. *Miszticizmus és logika*. Budapest: Magyar Helikon, 339–376. (részlet)
- Strawson, Peter F. 1959. *Individuals*. London: Routledge. (részletek)

A *-gal jelölt írások a Weben elérhetőek.